

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.012.05.2017

P/17/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/17/109 – System gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r. oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Jerzy Stachowiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/51/2017 z dnia 2 czerwca 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Gminy w Gnojnie (dalej: Urząd), 28-114 Gnojno 145.
<i>kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Zbigniew Janik – Wójt Gminy Gnojno od 1 grudnia 2014 r. (dalej: Wójt). [dowód: akta kontroli str. 3]
<i>Ocena ogólna</i>	

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Gmina Gnojno (dalej: gmina) nie zlecała podmiotom zewnętrznym zorganizowania działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami, natomiast jej działania własne miały ograniczony charakter i polegały na ustnym informowaniu zainteresowanych o postanowieniach regulaminu punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (dalej: PSZOK) oraz o rodzajach odpadów jakie przyjmowane są do PSZOK. W trakcie spotkań roboczych z mieszkańcami na terenie gminy przekazywano im komunikaty o utworzeniu PSZOK oraz o konieczności selekcjonowania odpadów komunalnych, wynikającej z obowiązujących przepisów. Nie były organizowane spotkania tematyczne, jak również imprezy kulturalne promujące postawy proekologiczne, w tym dotyczące zużytych baterii i akumulatorów. Na stronie internetowej Urzędu nie zostały udostępnione informacje o PSZOK.

PSZOK na terenie gminy został utworzony dopiero w dniu 21 września 2016 r., pomimo że termin realizacji tego obowiązku upłynął 1 lipca 2013 r. PSZOK jest odpowiednio wyposażony i oznakowany, posiada dogodną lokalizację i dobry dojazd. Prowadzona jest w nim zbiórka odpadów, jednakże gmina nie zawarła umowy na ich odbiór z podmiotem odbierającym odpady. Na terenie gminy funkcjonowało sześć miejsc odbioru zużytych baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych, przy czym tylko dwa z nich posiadały zawarte umowy z podmiotem odbierającym. Wójt gminy nie zawarł pisemnych umów z podmiotem zbierającym zużyte baterie lub zużyte akumulatory na ich odbiór z PSZOK oraz z budynku Urzędu, co stanowi naruszenie art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach². Rada Gminy Gnojno uchwaliła regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, uwzględniający zasady postępowania ze zużyтыми bateriami i akumulatorami. Na stronie internetowej Urzędu nie zamieszczono informacji o wykazie miejsc, w których znajdują się pojemniki na zużyte baterie i akumulatory.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 1803, ze zm.

Gmina sporządziła analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2015 r. i 2016 r., zawierającą wszystkie wymagane elementy poza potrzebami inwestycyjnymi związanymi z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2016 r. nie została upubliczniona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu. Rzetelnie sporządzono sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2015 i 2016 oraz terminowo przekazano je Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego, a także Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja przez gminę działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³ (dalej: u.c.p.g.) gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności prowadzą działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Gmina nie zlecała zorganizowania działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Środki na sfinansowanie takich działań nie były przewidziane w budżecie gminy. [dowód: akta kontroli str. 84-112, 119]

W lutym 2017 r. na stronie internetowej Urzędu zamieszczono „nowe zasady odbioru odpadów i ich segregacji”⁴. Dokument ten przedstawia zasady odbierania odpadów i ich segregacji, a także pobierania opłat i składania deklaracji. Informuje on o utworzeniu PSZOK i przedstawia kategorie odpadów jakie można dostarczać do PSZOK, z uwzględnieniem zużytych baterii i akumulatorów. [dowód: akta kontroli str. 150-152]

Zorganizowane przez Urząd własne działania miały ograniczony zakres i głównie informacyjny charakter. Nie organizowano spotkań tematycznych dla mieszkańców gminy poświęconych problematyce prawidłowego gospodarowania odpadami, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Nie były przygotowywane przez gminę dla mieszkańców materiały w postaci ulotek, plakatów bądź informatorów zawierających przedmiotowe informacje. Nie organizowano konkursów plastycznych lub konkursów wiedzy dla dzieci, a także wystaw, festynów lub imprez sportowych związanych z promowaniem postaw proekologicznych⁵. [dowód: akta kontroli str. 119, 153, 154]

Wójt wyjaśnił: *nie prowadzono kampanii informacyjno-edukacyjnych i nie zlecano firmom zewnętrznym przygotowania takich działań na większą skalę ze względu na niewielką liczbę mieszkańców i ograniczone środki finansowe. Prowadzono działania informacyjne indywidualnie w rozmowach z petentami Urzędu oraz na zebraniach z mieszkańcami dotyczących ogólnej problematyki funkcjonowania gminy. Nie posiadamy dokumentów potwierdzających przekazywanie powyższych informacji, ponieważ były one przekazywane ustnie.* [dowód: akta kontroli str. 121]

Podinspektor do spraw ochrony środowiska Barbara Krawczyk wyjaśniła m.in.: *informowano petentów, iż występuje konieczność segregowania odpadów wynikająca z obowiązujących przepisów, a także że utworzono PSZOK i jakie odpady można do niego przywozić. Natomiast nie przekazywano informacji dotyczących selekcyjonowania baterii i akumulatorów. (...) Wójt przekazywał mieszkańcom krótkie komunikaty obejmujące informacje o utworzeniu PSZOK oraz o konieczności selekcyjonowania odpadów*

³ Dz.U. z 2017 r. poz. 1289.

⁴ <http://gnojno.com.pl/news.php?id=209>

⁵ Jak wynika z ustaleń dokonanych w toku kontroli rozpoznawczych NIK, tego typu działania organizowane przez gminy były częstą praktyką prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.

komunalnych, wynikającej z obowiązujących przepisów. Informacje te były przekazywane w ramach spotkań z mieszkańcami poszczególnych wsi dotyczących innych spraw związanych z funkcjonowaniem gminy (np. inwestycji), najczęściej pod koniec spotkania „w sprawach różnych”. Z tego powodu nie posiadamy żadnych dokumentów dotyczących ich treści. (...) Przedstawialiśmy petentom ustnie informacje o ustaleniach regulaminu PSZOK oraz zapoznawaliśmy ich z wykazem odpadów jakie przyjmowane są do PSZOK. (...) Ww. materiały pozostawialiśmy na tablicach ogłoszeń w poszczególnych wsiach. Ponadto w miesiącu lutym 2017 r. otrzymaliśmy z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego broszurę „Sens hierarchii postępowania z odpadami”, którą udostępnił na tablicy ogłoszeń Urzędu, a pozostałe egzemplarze zostały wyłożone na korytarzu Urzędu, do dyspozycji petentów. Kserokopie egzemplarzy broszury przekazywano również petentom referatu ochrony środowiska. [dowód: akta kontroli str. 153-155]

W strukturze Urzędu funkcjonuje Referat Rolnictwa i Ochrony Środowiska (dalej: Referat), w ramach którego wyodrębnione zostało stanowisko do spraw ochrony środowiska, leśnictwa i rolnictwa. Zgodnie z § 74 pkt 10 regulaminu organizacyjnego Urzędu⁶, do zadań Referatu w zakresie ochrony środowiska, utrzymania porządku i czystości w gminie należy m.in. realizacja zadań w zakresie gospodarki odpadami oraz realizacja zadań wynikających z u.c.p.g. [dowód: akta kontroli str. 27]

W zakresie czynności podinspektora do spraw ochrony środowiska określono m.in. prowadzenie spraw związanych z opracowaniem i aktualizacją gminnego planu gospodarki odpadami oraz składanie sprawozdań z jego realizacji. [dowód: akta kontroli str. 48]

W regulaminie organizacyjnym Urzędu, żadnej jednostce organizacyjnej lub pracownikowi gminy nie przypisano obowiązku organizowania działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. [dowód: akta kontroli str. 5-39, 38-50]

Wójt wyjaśnił: *organizowanie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami (...), jest jednym z działań wymienionych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a realizacja zadań wynikających z tej ustawy przypisana jest do Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska (§ 73 pkt 10 lit.c regulaminu organizacyjnego).* [dowód: akta kontroli str. 163]

Art. 3 ust. 2 pkt 9 lit.d u.c.p.g. stanowi, że gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności udostępniają na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zawierające:

- firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- adresy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy, wraz ze wskazaniem godzin przyjmowania odpadów.

Informację w powyższym zakresie dotyczącą PSZOK zamieszczono w gablocie przed wejściem do budynku Urzędu, na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu oraz na tablicy informacyjnej obok PSZOK. [dowód: akta kontroli str. 123]

Informacja taka została zamieszczona również na stronie internetowej Urzędu, przy czym data jej udostępnienia to 1 września 2017 r., tj. data rozpoczęcia kontroli NIK. [dowód: akta kontroli str. 113]

Art. 9 tb ust. 3 u.c.p.g. stanowi, że analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi podlega publicznemu udostępnieniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej (dalej: BIP) urzędu gminy. W badanym okresie Urząd zamieścił na swojej stronie internetowej analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2015 r., natomiast nie zamieścił takiej analizy za 2016 r.⁷ [dowód: akta kontroli str. 114-117]

⁶ Regulamin organizacyjny Urzędu nadano zarządzeniem Wójta nr 72/11 z dnia 29 sierpnia 2011 r.

⁷ Zamieszczono ją w dniu 1 września 2017 r., tj. po rozpoczęciu kontroli NIK.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W badanym okresie na stronie internetowej Urzędu nie została udostępniona informacja o PSZOK, zawierająca m.in. oznaczenie siedziby i adres PSZOK, wraz ze wskazaniem godzin przyjmowania odpadów. [dowód: akta kontroli str. 113]

Było to niezgodne z art. 3 ust. 2 pkt 9 lit.d u.c.p.g.

Wójt wyjaśnił, że przyczyną niezamieszczenia powyższej informacji był fakt, iż w BIP zamieszczono zarządzenie nr 49/16 z dnia 21 września 2016 r. Wójta o utworzeniu PSZOK wraz z regulaminem, w którym określono podmiot prowadzący punkt, adres i godziny otwarcia punktu. Informację o utworzonym PSZOK umieszczono na tablicach ogłoszeń w Urzędzie i w sołectwach. [dowód: akta kontroli str. 121]

Zamieszczenie w BIP zarządzenia Wójta w powyższej sprawie pośród innych aktów prawa miejscowego, nie może zostać uznane za tożsame z zamieszczeniem informacji dotyczącej PSZOK, o której mowa w ww. przepisie u.c.p.g.

2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy za 2016 r. nie została udostępniona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu, co było niezgodne z art. 9tb ust. 3 u.c.p.g. [dowód: akta kontroli str. 114-115]

Wójt wyjaśnił, że przyczyną niezamieszczenia powyższej analizy było przeoczenie. [dowód: akta kontroli str. 121]

Uwaga dotyczące
badanej działalności

Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych poprzez przekazywanie informacji w rozmowach z petentami Urzędu, jak również na zebraniach dotyczących ogólnej problematyki funkcjonowania gminy, znacznie zawęża krąg odbiorców tych działań i obniża ich skuteczność. Stawia to pod znakiem zapytania możliwość uznania ich za wystarczające do spełnienia ustawowych wymogów, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 8 u.c.p.g. Zdaniem NIK, zasadnym byłoby rozważenie zorganizowania innych, bardziej skutecznych i szerszych form przekazu informacji dotyczących potrzeby segregowania przez mieszkańców gminy odpadów komunalnych, w tym zużytych baterii i akumulatorów.

Ocena częściowa

Gmina nie zlecała podmiotom zewnętrznym zorganizowania działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami. Działania własne gminy miały ograniczony charakter i polegały na ustnym informowaniu petentów Urzędu o postanowieniach regulaminu PSZOK oraz zapoznawaniu ich z wykazem odpadów jakie przyjmowane są do PSZOK. W trakcie spotkań roboczych z mieszkańcami na terenie gminy przekazywano im komunikaty obejmujące informacje o utworzeniu PSZOK oraz o konieczności selekcjonowania odpadów komunalnych, wynikającej z obowiązujących przepisów. Nie były organizowane spotkania tematyczne, jak również imprezy kulturalne promujące postawy proekologiczne, w tym dotyczące zużytych baterii i akumulatorów. Na stronie Urzędu nie zostały udostępnione informacje o PSZOK, a także o analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2016 r.

2. Realizacja obowiązków w zakresie tworzenia sieci oraz zbiórki zużytych baterii i akumulatorów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dopiero w dniu 21 września 2016 r., zarządzeniem Wójta nr 49/16, utworzony został PSZOK oraz ustalono jego regulamin. PSZOK zlokalizowany jest w miejscowości Gnojno na działce o numerze ewidencyjnym 721/5 (Gnojno nr 143). Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 2 regulaminu, do PSZOK przyjmowane będą zużyte baterie i akumulatory. Ponadto do PSZOK przyjmowane są następujące rodzaje odpadów:

- przeterminowane leki i opakowania po nich;
- chemikalia;
- meble i odpady wielkogabarytowe;
- zużyte opony;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- odpady zielone i biodegradowalne.

[dowód: akta kontroli str. 51-53]

PSZOK jest zlokalizowany w centralnej części miejscowości Gnojno, w sąsiedztwie parkingu Urzędu, u zbiegu drogi wojewódzkiej i gminnej. Jest odpowiednio oznakowany i wyposażony w osiem pojemników przeznaczonych do zbiórki odpadów, w tym do zbierania baterii i akumulatorów. Na wszystkich pojemnikach znajdują się opisy dotyczące ich przeznaczenia. PSZOK czynny jest w poniedziałki w godzinach od 9.00 do 13.00. Prowadzi go pracownica Referatu, która w tych godzinach pełni dyżur w PSZOK. Informacja o funkcjonowaniu PSZOK zamieszczona jest w gablocie przed wejściem do budynku Urzędu, na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu oraz na tablicy obok PSZOK. [dowód: akta kontroli str. 122, 123]

W badanym okresie gmina zawarła dwie umowy z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym „Zieliński” (dalej: PHU „Zieliński”) na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy, tj. 9 stycznia 2015 r. na okres od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. oraz w dniu 6 czerwca 2016 r. na okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2017 r. Umowy nie zawierają zapisów dotyczących odbioru odpadów z PSZOK. [dowód: akta kontroli str. 166-184]

Poza PSZOK na terenie gminy działa pięć miejsc odbioru zużytych baterii i akumulatorów znajdujących się w czterech gminnych szkołach⁸ oraz w budynku Urzędu. [dowód: akta kontroli str. 149]

Podmiot odbierający baterie, tj. REBA Organizacja Odzysku S.A. z siedzibą w Warszawie, w badanym okresie na terenie gminy zebrał 72 kg baterii, które przekazano do zakładu przetwarzania. Baterie ww. podmiotowi przekazała Szkoła Podstawowa w Gnojnie 19 kwietnia 2017 r. Upřednio zużyte baterie o masie 56 kg zebrane na terenie gminy przekazało Gimnazjum w Gnojnie⁹ w 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 186]

Spółród pięciu jednostek zbierających zużyte baterie i akumulatory z dwiema z nich REBA Organizacja Odzysku S.A. zawarła umowy o świadczenie usług w zakresie odbioru zużytych baterii: 24 kwietnia 2010 r. ze Szkołą Podstawową w Gnojnie oraz 10 stycznia 2012 r. z Gimnazjum w Gnojnie. Obie umowy zawarto na czas nieokreślony. Przedmiotem ww. umów było m.in.:

- nieodpłatne dostarczenie pojemników przeznaczonych wyłącznie do gromadzenia zużytych baterii i akumulatorów przenośnych;
- nieodpłatny odbiór zużytych baterii i akumulatorów przenośnych.

Z pozostałymi jednostkami umowy o świadczenie usług w zakresie odbioru zużytych baterii i akumulatorów nie zostały zawarte. [dowód: akta kontroli str. 190, 191, 204]

Urząd nie posiada informacji o ilości i masie zebranych zużytych akumulatorów. Podinspektor do spraw ochrony środowiska – Barbara Krawczyk wyjaśniła m.in.: *gmina zorganizowała zbiórkę baterii, jak również akumulatorów. W masie baterii przekazanej w 2017 r. podmiotowi odbierającemu mogły znajdować się również akumulatory przenośne, tzw. baterie nadające się do powtórnego naładowania. Z uwagi na ich niewielką ilość i kształt – identyczny jak kształt zwykłych baterii, nie oddzielano ich od reszty baterii. W związku z tym nie posiadamy danych odnośnie ich masy lub ilości. Natomiast w przypadku akumulatorów samochodowych – jak dotąd żaden z mieszkańców nie zgłosił w PSZOK potrzeby oddania takiego akumulatora, które prawdopodobnie dostarczane są do podmiotów, które je skupują.* [dowód: akta kontroli str. 198]

2.2. Stosownie do art. 4 ust. 1 u.c.p.g., rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwala regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Rada Gminy Gnojno uchwaliła regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy uchwałami: Nr XXVII/180/13 z dnia 28 lutego 2013 r. oraz Nr XV/102/16 z dnia 16 czerwca 2016 r. Regulamin ten w § 4 ust. 1 pkt 9 nakłada na właścicieli nieruchomości obowiązek m.in. wydzielenia ze strumienia odpadów zużytych baterii i akumulatorów. Zużyte baterie

⁸ Szkoły podstawowe w: Gnojnie, Jarząbkach, Balicach i Raczykach.

⁹ W związku z wprowadzoną od 1 września 2017 r. reformą oświaty Gimnazjum w Gnojnie zostało zlikwidowane.

i akumulatory należy wydzielić ze strumienia odpadów i przekazywać je do specjalistycznych pojemników znajdujących się w gminnym PSZOK lub szkołach, świetlicach oraz sklepach prowadzących sprzedaż tego rodzaju artykułów, a informacja o wykazie miejsc, w których znajdują się pojemniki na zużyte baterie i akumulatory zostanie zamieszczona na stronie internetowej Urzędu (§ 5 ust. 3). [dowód: akta kontroli str. 55, 57, 67, 69, 70]

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy został uchwalony po zaopiniowaniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Busku-Zdroju w dniu 19 lutego 2013 r. oraz w dniu 10 czerwca 2016 r. i zawiera wszystkie elementy określone w art. 4 ust. 2 u.c.p.g. [dowód: akta kontroli str. 56-63, 68-76, 146, 147]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dopiero 21 września 2016 r., zarządzeniem Wójta nr 49/16, na terenie gminy utworzono PSZOK. Termin realizacji tego obowiązku upłynął 1 lipca 2013 r. Wynika to z treści art. 3 ust. 2 pkt 6 u.p.c.g. przewidującego obowiązek utworzenia PSZOK, w związku z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw¹⁰ – przepisy te stanowią, że uchwała rady gminy o której mowa w art. 6r ust. 3 u.p.c.g. nie mogła wejść w życie później niż w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej (tj. 1 lipca 2013 r.). [dowód: akta kontroli str. 51]

Wyjaśniając przyczyny opóźnienia w utworzeniu PSZOK Wójt podał: *uruchomienie PSZOK uległo przesunięciu w czasie z uwagi na problem z wydzieleniem działki pod ten punkt. Formalnie został załatwiony w 2016 r. i wtedy uruchomiono PSZOK. Z działki ewidencyjnej gruntów o nr 721/2 obręb Gnojno wydzielono działkę o nr 721/5, na której utworzono punkt selektywnej zbiórki odpadów.* [dowód: akta kontroli str. 163]

2. W PSZOK oraz w Urzędzie zlokalizowane były miejsca zbierania zużytych baterii i akumulatorów bez zawarcia pisemnej umowy z podmiotem zbierającym tego rodzaju odpady, co stanowiło naruszenie art. 51 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 176-184, 205]

Wójt wyjaśnił: *odbiór odpadów z PSZOK prowadzić będzie PHU „Zieliński” ul. Klasztorna 27A, 26-035 Raków, co uzgodniono ustnie. Firma ta już dostarczyła pojemniki do PSZOK. Ostatnia umowa na odbiór odpadów z terenu gminy Gnojno z PHU „Zieliński” była podpisana przed utworzeniem PSZOK, a przez przeoczenie nie zaktualizowano jej treści.* Wyjaśnił ponadto: *firma REBA Organizacja Odzysku S.A. z siedzibą w Warszawie podpisała umowę na odbiór zużytych baterii z Gimnazjum i Szkołą Podstawową w Gnojnie. Z pięciu punktów, w których zbierano baterie, przekazywano je do jednej szkoły, która zbiorczo przekazywała je podmiotowi odbierającemu, tj. REBA Organizacja Odzysku S.A. z siedzibą w Warszawie.* [dowód: akta kontroli str. 197]

3. Urząd nie zamieścił na swojej stronie internetowej wykazu miejsc, w których znajdują się pojemniki na zużyte baterie i akumulatory. Było to niezgodne z § 5 ust. 3 regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. [dowód: akta kontroli str. 57, 70]

Wójt wyjaśnił, że przedmiotowy wykaz *nie został zamieszczony na stronie Urzędu w wyniku przeoczenia.* [dowód: akta kontroli str. 165]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na konieczność rozszerzenia zakresu przedmiotowego umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu gminy, w celu ustalenia warunków odbioru odpadów z PSZOK.

2. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność zawarcia pisemnych umów z podmiotem zbierającym zużyte baterie przenośne lub zużyte akumulatory przenośne na ich odbiór ze wszystkich miejsc znajdujących się w obiektach gminnych jednostek organizacyjnych. Zbiórka tych odpadów w szkołach podstawowych w Jarząbkach, Balicach

¹⁰ Dz.U. Nr 152 poz. 897, ze zm.

i Raczycach prowadzona była bez zawarcia umowy z podmiotem zbierającym, wymaganej art. 51 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach.

Ocena cząstkowa

Gmina utworzyła PSZOK oraz ustaliła jego regulamin dopiero 21 września 2016 r. PSZOK jest odpowiednio wyposażony i oznakowany. Posiada dogodną lokalizację i dobry dojazd. Poza PSZOK na terenie gminy utworzono pięć miejsc odbioru zużytych baterii i akumulatorów, przy czym umowy, wymagane art. 51 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach, dotyczące odbioru tych odpadów zawarły jedynie dwie szkoły. Rada Gminy Gnojno uchwaliła regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy uwzględniający zasady postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami. Na stronie internetowej Urzędu nie zamieszczono informacji o wykazie miejsc, w których znajdują się pojemniki na zużyte baterie i akumulatory.

3. Realizacja przez gminę obowiązków analitycznych i sprawozdawczych

Opis stanu faktycznego

3.1. Stosownie do art. 3 ust. 2 pkt 10 u.c.p.g. gminy dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Urząd sporządził analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2015 r. oraz za 2016 r. Analizy te nie obejmują kwestii dotyczących gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami, zawierają natomiast wymagane informacje określone w art. 9tb ust. 1 u.c.p.g., poza potrzebami inwestycyjnymi związanymi z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. [dowód: akta kontroli str. 78-83]

3.2. Zgodnie z art. 9q ust. 1 i 2 u.c.p.g. wójt jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy. Sprawozdania zostały rzetelnie sporządzone i terminowo przekazane Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego oraz Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach, tj. 21 marca 2016 r. za 2015 r. oraz 31 marca 2017 r. za 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 125, 133]

Sprawozdania zawierają wszystkie wymagane przepisem art. 9q ust. 3 informacje, tj.: informację o masie poszczególnych rodzajów odebranych z terenu gminy odpadów komunalnych, informację o działającym na terenie gminy punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (sprawozdanie za 2016 r.), masie odpadów w nim zebranych oraz o sposobie ich zagospodarowania, wraz ze wskazaniem instalacji, do których zostały przekazane zebrane odpady komunalne. [dowód: akta kontroli str. 128-132, 135-145, 185]

W sprawozdaniach za lata 2015 i 2016 nie wykazywano odbioru zużytych baterii i akumulatorów, ponieważ w tych latach nie przekazywano ich podmiotowi odbierającemu, tj. REBA Organizacja Odzysku S.A. [dowód: akta kontroli str. 128-132, 135-145, 186]

3.3. Wójt odnosząc się do ewentualnych problemów związanych z gospodarowaniem zużytymi bateriami i akumulatorami podał: *w mojej ocenie na terenie naszej gminy nie występują problemy prawne i organizacyjne w zakresie gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami. (...). W mojej ocenie, na dzień dzisiejszy nie występują potrzeby inwestycyjne dotyczące realizacji obowiązków związanych ze zużytymi bateriami i akumulatorami.* [dowód: akta kontroli str. 165]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sporządzone przez Wójta analizy stanu gospodarki odpadami za 2015 r. i 2016 r. nie obejmowały potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, co było niezgodne z art. 9tb ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. [dowód: akta kontroli str. 125, 133]

Wójt wyjaśnił, że w sporządzonych analizach nie zamieszczono potrzeb inwestycyjnych na skutek przeoczenia. [dowód: akta kontroli str. 165]

Ocena cząstkowa Wójt sporządził analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2015 i 2016 r., zawierające wszystkie wymagane elementy poza wskazaniem potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2015 i 2016 zostały rzetelnie sporządzone oraz terminowo przekazane Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego oraz Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o:

1. Zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu informacji o miejscach zbierania zużytych baterii i akumulatorów, zgodnie z wymogami regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.
2. Zawarcie z podmiotem zbierającym zużyte baterie i akumulatory umowy na odbiór tych odpadów z PSZOK oraz z miejsca odbioru tych odpadów zlokalizowanego w budynku Urzędu.
3. Sporządzanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi z uwzględnieniem potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem tymi odpadami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia października 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

Kontroler
Jerzy Stachowiak
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

